

Галішевський Р.В., Поспелов С.В. Посівні якості насіння звіробою звичайного (*Hypericum perforatum* L.) залежно від його походження //Перспективні напрямки наукових досліджень лікарських та ефіроолійних культур: матеріали II Всеукр. наук.-практ. конф. молодих вчених (Березоточа, 4-5 червня 2015 року)/ ДСЛР ІАП НААН. – Лубни: Комунальне видавництво «Лубни», 2015 – С.74-76.

УДК: 633.8

ПОСІВНІ ЯКОСТІ НАСІННЯ ЗВІРОВОЮ ЗВИЧАЙНОГО (*Hypericum perforatum* L.) ЗАЛЕЖНО ВІД ЙОГО ПОХОДЖЕННЯ

Р. В. Галішевський, аспірант, С. В. Поспелов, к. с.-г. н

Полтавська державна аграрна академія

Звіробій звичайний (*Hypericum perforatum* L.) - лікарська рослина, яка знаходить своє використання у офіційній і народній медицині багатьох країн світу [5]. Різноманітність біологічно активних речовин в надземній масі звіробою обумовлює широкий спектр застосування препаратів на його основі [1].

Трава звіробою в нашій країні, на відміну від європейських, заготовлюється у дикій природі, в зв'язку з чим виникає чимало проблем, пов'язаних із ідентифікацією і стандартизацією сировини, її екологічною безпекою. Крім того, підвищений комерційний інтерес і відсутність планів на заготівлю сировини загрожує виснаженню природних запасів звіробою. [3,5]

Тому більшість фармацевтичних кампаній, які виробляють із звіробою лікарські препарати, переходять на корпоративне вирощування звіробою для своїх потреб. Прикладом може слугувати фірма Bionorica, яка позиціонує себе як виробник з екологічно безпечної сировини, що вирощується в особливих місцях Європи.

Разом з цим культивування звіробою поки що не має досконалої технології, що пов'язано з ризиками на окремих етапах його вирощування, і потребує зонального вивчення і вдосконалення. Одним із важливих аспектів є якість насіння та умови його зберігання [3], від чого залежить майбутній урожай.

Дослідження посівних якостей насіння звіробою звичайного (*Hypericum perforatum* L.) проводилося в лабораторії кафедри землеробства і агрохімії ім. В.І.Сазанова Полтавської державної аграрної академії. Нами вивчалось насіння сортів Toras, Taubertal селекції Німеччини і насіння фірми «Arcoiris» (Італія). За ГОСТ 12038-84 енергію проростання визначали на 10 день, а лабораторну схожість на 18 день [4]. Для визначення показників схожості насіння по 100 насінин в чотирьохразовій повторності закладали у чашки Петрі, у кожену чашку додавали по 5 мл дистильованої води і пророщували при температурі 22-23⁰С.

Виходячи з результатів досліджень, наведених в таблиці, можна зазначити, що енергія проростання та схожість насіння по сортах відрізнялася. Найвищими показники були у насіння Arcoiris: 90,75% енергія проростання і 95,25% лабораторна схожість, для сорту Taubertal – 74% і 88,75%, і для сорту Toras вони були найменшими – 70% і 77% відповідно. Разом з цим, енергія проростання була не нижче 70 %, а різниця між енергією та схожістю насіння складала тільки 4,5-7,0 %. Розрахунок швидкості проростання свідчить, що середня тривалість проростання насіння Arcoiris була найкоротшою (6,39 діб), у сорту Toras цей період зростав до 7,2 діб, і довше всього проростало насіння сорту Taubertal.

Найбільш дружно проростало насіння Arcoiris – в середньому 7,33 штук за добу. Сорти Taubertal і Topas характеризувалися більш повільним проростанням (6,34 і 6,42 шт./добу відповідно).

Таблиця

Посівні якості насіння звіробою звичайного

Показники	Arcoiris	Taubertal	Topas
Енергія проростання, %	90,75	74	70
Схожість насіння, %	95,25	88,75	77
Швидкість проростання, діб	6,39	8,04	7,2
Дружність проростання, шт./добу	7,33	6,34	6,42

За даними рисунку, насіння Arcoiris і сорту Taubertal починало проростати на четверту добу - 4,5% і 0,5% відповідно. Насіння сорту Topas дало перші сходи на п'ятий день дослідів – 6%. Найбільш активно проростало насіння Arcoiris: за п'яту і шосту доби проросло 62 % насінин. Для сорту Topas максимальна кількість – 31 %, проросло на шосту добу. Висока активність проростання насіння сорту Taubertal спостерігалась на шосту і сьому доби – 47 %. В подальшому темпи проростання знижувалися, а після дев'ятої доби були не більше 5 %.

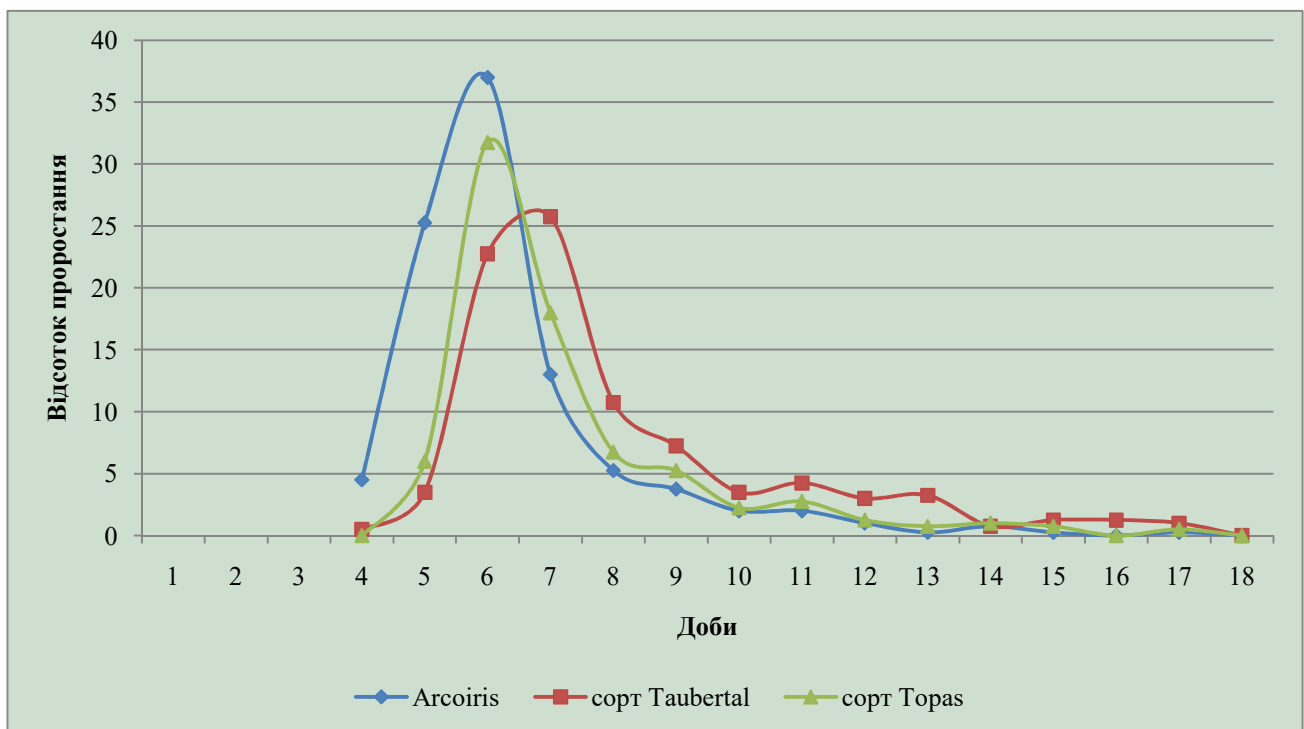

Рис. Динаміка проростання насіння звіробою звичайного

Таким чином, дослідження свідчать про високу енергію проростання насіння звіробою різного походження, яка становить до 95 % від лабораторної схожості. Самими високими посівними якостями характеризувалися насіння фірми «Arcoiris».

Література

1. Бударин Н.С. Новые подходы к лечению депрессии. Препарат растительного происхождения Гелариум Гиперикум // Укр. мед. часоп. – №2 (22) – III/IV 2001. – С. 38-39
2. Куркина Ю.Н., Пшеничная О.Г. Посевные качества семян лекарственных растений с противогрибковыми свойствами // Научные ведомости. Серия Естественные науки. 2011. – № 9 (104). Выпуск 15/1 234. – С. 234-238.
3. Мельникова Т.М. К биологии прорастания семян некоторых видов зверобоя // Бюл. ГБС. М., – 1969. – Вып. 73. – С. 87-90.
4. Семена сельскохозяйственных культур. Методы определения всхожести ГОСТ 12038-84, М. – 1985. – С. 57.
5. Hypericum / Edzard Ernst: – London and New York. Taylor & Francis Group, 2003. – 233 p.